

לכבוד

עו"ד מיכל הלפרין

הממונה על התחרות

רשות התחרות

הנדון: התנגדות לעסקת הרכישה של חברת EMG בידי מונופול הגז

1. רשות התחרות בוחנת בימים אלה במסגרת וועדת מיזוגים, עסקה של אישורה השלכות שליליות ביותר על התחרות במשק ויוקר המחיה: החברות המובילות בשותפות תמר, שהן בעלות מונופול מוכרז בשוק הגז הטבעי בישראל, מבקשת לרכוש את השליטה בחברת EMG שבבעלותה צינור הגז המחבר בין ישראל למצרים ואשר בעבר שימש לתחרות ישירה בגז הטבעי המופק בישראל והנהנה כיום ממונופול מכריע ומובהק, מהגדולים בישראל.

2. בהמשך למכתבנו מיום 11.3.2019 ולפגישות שקיימנו עם אנשי הרשות ולאחר שבחנו לעומק את השלכות עסקת הרכישה של הצינור בידי מונופול הגז האמור, הרגולציה הרלוונטית בחו"ל והחלטות קודמות של הממונה על התחרות, אנו פונים אליך בבקשה החלטית **שלא לאשר את העסקה**.

3. אנו משוכנעים כי העסקה, אם תאושר, תבצר את המונופול הקיים באופן משמעותי, תנציח את כוחן של השותפות ב"תמר" המחזיקות גם במאגר "לויתן", כספק כמעט יחיד של גז טבעי למשק הישראלי ותסתום את הגולל על אפשרות ממשית לתחרות עתידית בשוק הגז. שותפות תמר, ובפרט שתי השותפות Noble Energy Mediterranean Ltd. (להלן "נובל אנרגי") ודלק קידוחים שותפות מוגבלת (להלן "דלק קידוחים") פרסמו בספטמבר 2018 הודעה בדבר השלמת עסקת רכישה של 39% מהזכויות בחברת EMG (להלן: "עסקת המיזוג"). לפי הודעתן לרשות לניירות ערך, הרכישה תקנה לחברת EMED – חברה ייעודית בשליטת קבוצת דלק ונובל אנרגי ושותף מצרי – שליטה מלאה בתפעול הצינור בין ישראל למצרים (המקטע המדובר הוא בין אל-עריש בסיני לאשקלון).

חברת השותף המצרי (East Gas Co.) למונופול הגז לרכישת EMG היא הסדר כובל כשלעצמה. (בכנס משקיעים של חברת "דלק קידוחים" בחודש מרץ, הוצגה החברה למשקיעים על ידי מנכ"ל דלק כ"שותף נשיאותי"). כלומר, מדובר ככל הנראה בגורם הקשור לממשלת מצרים וביכולתו לסחור בגז טבעי.

עסקת הרכישה, במסגרתה רוכש מונופול הגז בשותפות עם חברת גז ממשלתית מצרית את השליטה בצינור, מהווה לא רק מיזוג חברות המבצר מונופול אלא גם הסדר כובל, לנוכח שיתוף פעולה בין המונופול לגורם שיכול להוות מתחרה פוטנציאלי לצורך יבוא גז לישראל. **הסדר מסוג זה מעלה חשש ממשי לחסימת תחרות (באמצעות מניעת יבוא גז מצרי לישראל).**

4. נזכיר עובדת יסוד: הגז המצרי, היווה עד שנת 2011 תחרות משמעותית לחברות הגז המקומיות. מחירו של הגז הטבעי בתקופה זו היה **מחצית מהמחיר אותו משלמת חברת החשמל כיום** (\$2.74-¹3.5\$ לעומת \$6.5 כיום). בשנת 2011 הופסק יצוא הגז לישראל, בשל השינוי הפוליטי במצרים ומחסור בגז במדינה.

5. יתר על כן, מאז התגלו במצרים מאגרי גז גדולים, "זוהר" (850 BCM) ו"נור" והמצב הפוליטי התייצב, **ובשנה וחצי האחרונות הפכה מצרים ליצואנית גז משמעותית** לירדן ולאירופה. חברת EGAS, חברת הגז הממשלתית המצרית דיווחה ב 2019 על עליה של 30% בהפקת הגז לעומת 2018-2017.² גם על פי הדו"חות של חברת "דלק קידוחים", למצרים יש עודפי היצע גז עד שנת 2023.

6. בנסיבות אלה, **רשות התחרות למעשה מתבקשת לאשר למונופול הגז, המחזיק 50% מזכויות ההפעלה של הצינור, השתלטות על התשתית היחידה שיכולה לשמש תחרות זמינה ומוכחת למונופול מהגדולים בישראל.**

רכישת צינור הגז מוסברת על ידי המונופול, כחלק ממהלך של יצוא גז למצרים, אך הנתונים שהובאו למעלה מעלים את החשש כי המוטיבציה לרכישת EMG איננה רק המכירה ללקוחות במצרים, אלא גם מניעת התחרות בשוק הישראלי, והמשך השליטה במחיר הגז על ידי המונופול. כמובן, שאם תהיה למונופול הגז כדאיות כלכלית ביצוא גז למצרים, הוא יוכל לשכור את השימוש בצינור, גם אם יהיה בבעלות חברה אחרת.

זאת ועוד: רכישת הצינור התבצעה בהליך שאיננו תחרותי והוצעה למעשה רק למונופול הגז. אכן, אין הפתעה בכך שמונופול מעוניין לרכוש את התשתית העשויה להקים לו תחרות, אך פלא רב הוא מה לרשות תחרות, המופקדת על הגנה מפני מונופולים והכנסת תחרות לפתחם - לאשר זאת.

7. הרגולציה האירופאית שהתפתחה בשנים האחרונות מעידה על הקושי להבטיח תחרות כאשר קיימת בעלות צולבת בין ספקיות גז לתשתית ההולכה. בשנת 2009 הושקה "חבילת האנרגיה השלישית", אשר מגדירה את הרגולציה הנוכחית ובה הרגולטור האירופאי קובע כי הפרדת בעלות (OU – Ownership Unbundling), היא הפתרון המועדף תחרותית. **להערכתנו, בתנאים שמגדיר הרגולטור האירופאי, אין סיכוי שהיה מאשר את המיזוג שהובא לפתחכם.**

במקרים דומים בהם נדרש אישורה של רשות התחרות, שהתוצאה הנובעת ממנו הוא אינטגרציה אנכית (בשאלה הכניסה של בז"ן לתחום שיווק הדלק, בתקופה שקדמה לתחרות בשנות התשעים) או השתלטות על תשתית של מתחרה (במקרה של "אופק העולם החדש" שפשטה את הרגל לאחר ניסיון כושל להתחרות בבזק) לא אישרה רשות התחרות את הבקשה. מה גם, שהמקרה שלפנינו הוא על אחת כמה וכמה מובהק יותר, לאחר שצינור הגז כבר היווה כאמור תחרות למפיקי הגז המקומיים.

¹ ICSID Case No. ARB/12/11 ;

Noble Energy Analyst Presentation, December 6 2012, slide 113

² EGAS Annual Report 2017-2018;

BP – Annual Statistical Review 2018

גם בגילוי הדעת "הנחיות בדבר תרופות למיזוגים המעלים חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות"³ מעדיפה רשות התחרות סעדים מבניים ובפרט התנגדות למיזוג "רואה הרשות יתרון מובהק לשימוש בתנאים מבניים על פני התנהגותיים. למעשה, בכל אחד מהקריטריונים דלעיל עולה התרופה המבנית על ההתנהגותית. ככלל, תרופה מבנית אינה מחייבת פיקוח מורכב וארוך טווח והיא אינה כרוכה במעקב בלתי פוסק אחרי התנהלות עסקית של פירמות".

8. מכל הטעמים שהובאו למעלה וממשקלם המצטבר, עולה חשש אמיתי וחמור לפגיעה בתחרות במשק ולעלייה ביוקר המחייה. לכן, אנו שבים ומבקשים ממך, שלא לאשר את המיזוג המדובר.

בברכה,

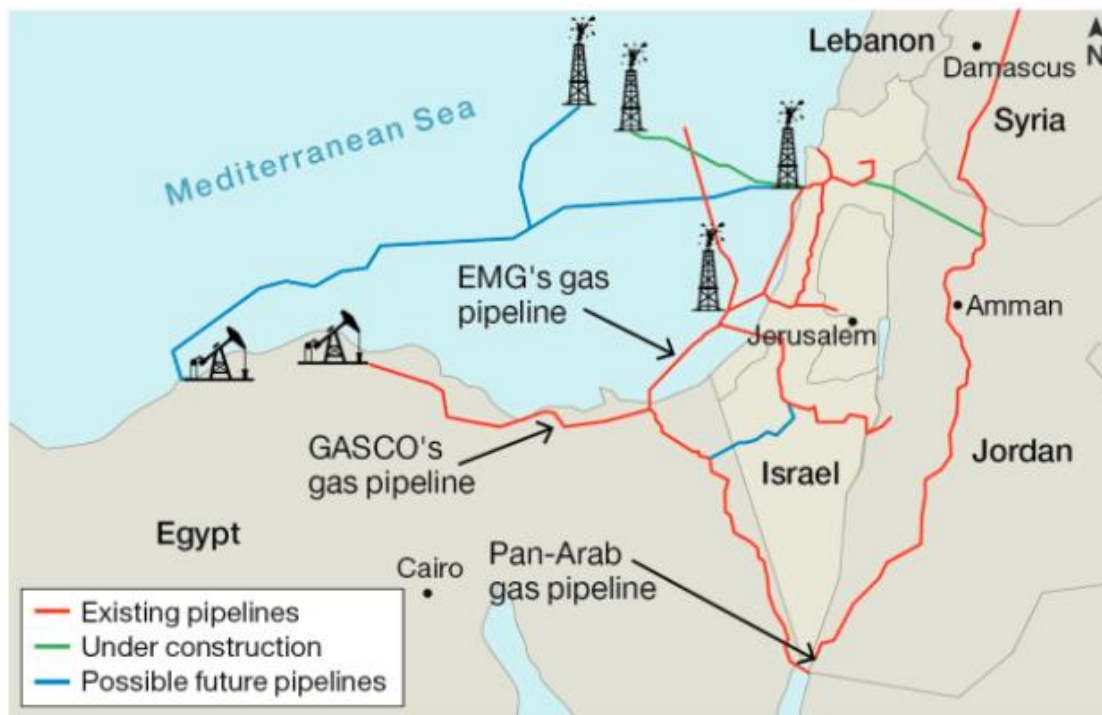
אריאל פז-סוויצקי
מנהל מחקר, לובי 99

מרב דוד
סמנכ"לית לובי 99

³ גילוי דעת 2/11

http://www.antitrust.gov.il/files/26075/%D7%92%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%99%20%D7%93%D7%A2%D7%A%D7%A%202_11%20%D7%AA%D7%A8%D7%95%D7%A4%D7%95%D7%AA%20%D7%9C%D7%9E%D7%99%D7%96%D7%95%D7%92%D7%99%D7%9D_0711.pdf

נספח 1 – מפת צינורות: EMG וצינור הגז הערבי

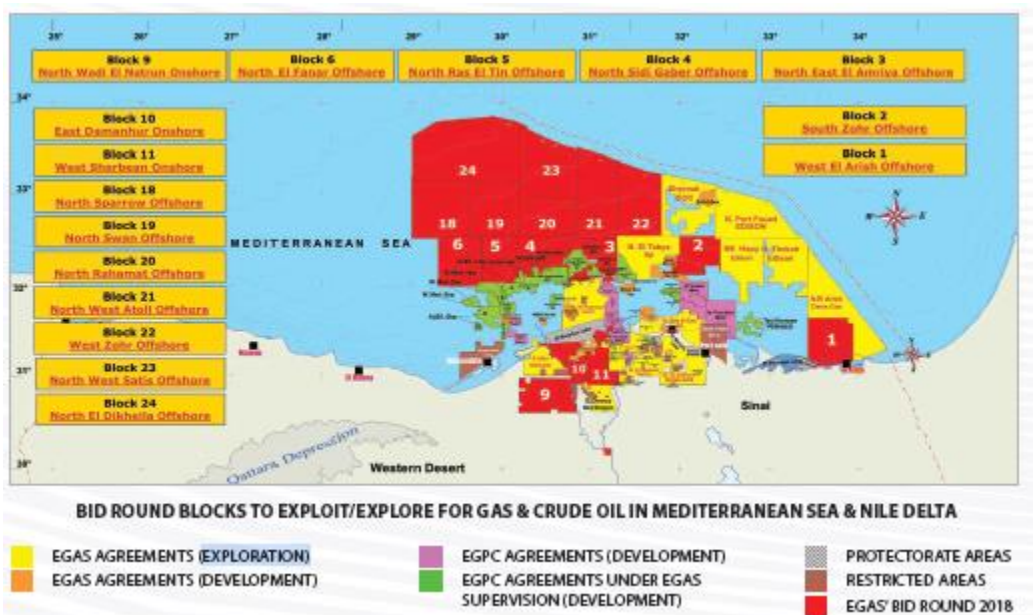
מקור: Haaretz.com

נספח 2: מסיבת העיתונאים של שר הנפט המצרי ושרת האנרגיה הירדנית בה הודיעו על הגברת ייצוא הגז הטבעי ממצרים לירדן.

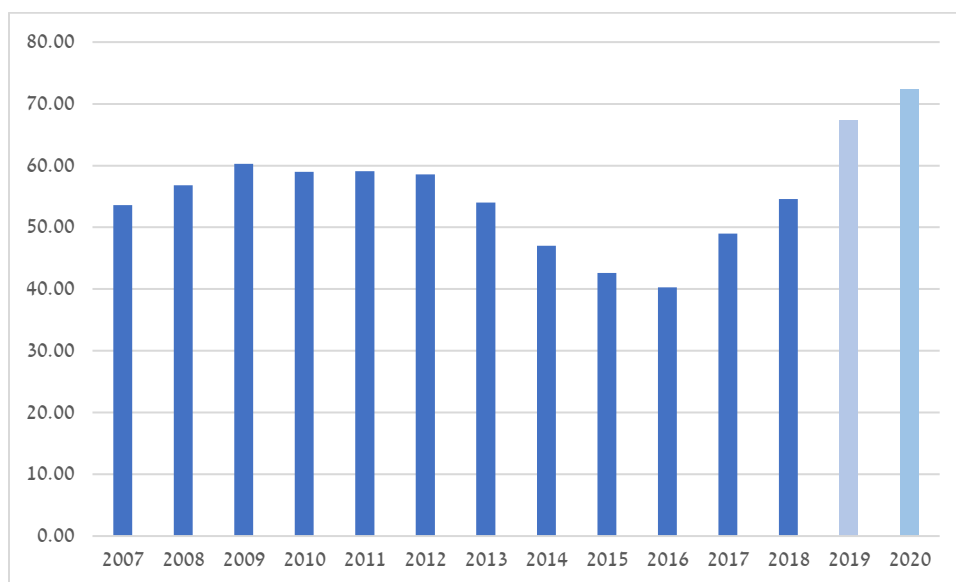

נספח 3: מפת זכויות חיפוש גז במצרים (מתוך דו"ח שנתי EGAS 2018)

EGAS ביצעה בשנה האחרונה שלושה סבבי מכרזים לזכויות חיפוש חדשים. בעקבות המכרזים גדלים מאמצי החיפושים על ידי חברות בינלאומיות: Shell, Exxon, Petronas, BP, DEA and Eni⁴

נספח 4: תפוקת הגז הטבעי השנתית במצרים (BCM):

⁴ <https://enterprise.press/stories/2019/02/13/egypt-reveals-winners-of-oil-and-gas-bid-round/>